

Stockholm den 25 juni 2013

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 Stockholm

**Angående överklagat avgörande från Svea hovrätt, avdelning 3, dom
(mellandom) den 28 maj 2013, mål nr. T 7280-12: Henrik Gustavsson ./. Svenska
Byggnadsarbetareförbundet**

Som ombud för Henrik Gustavsson inges härmed överklagande och begäran om
prövningstillstånd i ovan angivet mål.

Med anledning av mellankommande ledigheter och målets komplexitet hemställer
Henrik Gustavsson om anstånd med att vidare utveckla skälen för prövningstillstånd
samt med att ange grunderna för överklagandet till den 16 augusti 2013.

Som ovan

Clarence Crafoord

Sebastian Scheiman

Gunnar Strömmer

Stockholm den 25 juni 2013

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 Stockholm

Överklagande

Överklagat avgörande: Svea hovrätts, avdelning 3, dom (mellandom) den 28 maj 2013, mål nr. T 7280-12

Klagande:

Henrik Gustavsson,

Ombud:

Jur. kand. Clarence Crafoord
Jur. kand. Sebastian Scheiman

Centrum för rättvisa, Box 2215, 103 15 Stockholm

Jur. kand. Gunnar Strömmer

Gernandt & Danielsson Advokatbyrå KB, Box 5747,
114 87 Stockholm

Motpart:

Svenska Byggnadsarbetareförbundet, 802000-4936
Hagagatan 2, 106 32 Stockholm

Ombud:

Advokaterna
Advokatfirma DLA Nordic KB, Box 7315, 103 90
Stockholm

Saken:

Skadestånd

Yrkanden

1. Henrik Gustavsson yrkar att Högsta domstolen beviljar prövningstillstånd i målet och, med ändring av Svea hovrätts dom, fastställer att skadeståndsansvar för privata rättssubjekt på den svenska arbetsmarknaden kan uppkomma vid kränkningar av artikel 11 i Europakonventionen och artikel 1 första tilläggsprotokollet till Europakonventionen.

Skälen för prövningstillstånd

2. Den fråga som ska besvaras genom mellandom i förevarande mål, och den fråga för vilken det är av vikt för ledningen av rättstillämpningen att Högsta domstolen besvarar, är om skadeståndsansvar för privata rättssubjekt på den svenska arbetsmarknaden kan uppkomma vid kränkningar av rättigheterna i artikel 1 i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen (rätt till respekt för egendom) och artikel 11 i Europakonventionen (föreningsfrihet).

3. Mellandomsprövningen i målet tar enbart sikte på situationer där utgångspunkten är att kränkningar av nämnda konventionsrättigheter har ägt rum.

4. Målet gäller således *de/s* huruvida arbetsmarknadsorganisationer kan åläggas att betala skadestånd för ren förmögenhetsskada (motsvarande äganderättsinskränkningen), när parterna inte har stått i avtalsförhållande till varandra och skadan inte har orsakats genom brott, utan när skadan uppstått genom en rättighetskränkning; *de/s* avser mellandomsfrågan huruvida ett skadeståndsansvar för ideell skada kan uppkomma för arbetsmarknadsorganisationer vid kränkningar av ovan nämnda konventionsrättigheter.

5. Såvitt Henrik Gustavsson känner till har detta inte prövats tidigare genom lagkraftvunnen dom. För HD:s kännedom ligger för närvarande mål nr B 71/13 Peter Nilsson m.fl. ./ Skogs- och Lantarbetsgivareförbundet, och Svenska Kommunalarbetareförbundet för prövning i AD. Även i det målet är det fråga om en mellandomsprövning med följande tema: "Kan skadeståndsansvar för privata rättssubjekt på den svenska arbetsmarknaden uppkomma vid kränkningar av rättigheterna enligt Europakonventionen?".

6. Bestämmelsen i 2 kap. 2 § skadeståndslagen, där det föreskrivs att den som vållar ren förmögenhetsskada genom brott ska ersätta skadan, är inte avsedd att tolkas motsatsvis så att det inte skulle vara möjligt att ålägga skadestånd för ren förmögenhetsskada utanför de lagreglerade områdena, om skadan inte orsakats genom

brott eller uppkommit i ett avtalsförhållande. I motiven till skadeståndslagen sägs tvärtom att lagstiftningen inte är avsedd att utgöra hinder för en rättsutveckling genom praxis i riktning mot ett vidgat ansvar för ren förmögenhetsskada (se prop. 1972:5 s. 568).

7. I rättspraxis har också skadeståndsansvar ålagts utanför de lagreglerade områdena i vissa fall där ren förmögenhetsskada har orsakats i utomobligatoriska förhållanden på annat sätt än genom brott (se NJA 1987 s. 692 och NJA1996 s. 700).

8. I NJA 2005 s. 208 (Frassemålet) har HD – utan särskilt stöd i lag – fastslagit att ersättning för ren förmögenhetsskada kan utgå i utomobligatoriska rättsförhållanden vid ett kvalificerat otillbörligt handlande.

9. Henrik Gustavsson menar att skadeståndsansvar för ren förmögenhetsskada måste kunna uppstå för privata rättssubjekt på den svenska arbetsmarknaden även vid kränkningar av rättigheterna enligt Europakonventionen (i temat för prövningen i förevarande mål, som nämnts, preciserat till att gälla artikel 11 i Europakonventionen och artikel 1 i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen).

10. Henrik Gustavsson menar vidare det är oförenligt med Europakonventionen att i fråga om situationer där kränkningar av konventionsrättigheter har ägt rum strikt upprätthålla en skadeståndsrättslig princip om att ren förmögenhetsskada enbart ska ersättas vid brott eller inom kontraktsförhållanden.

11. I rättsfallet AD 1998 nr 17 (Kellermanmålet) konstaterade Arbetsdomstolen följande under den särskilda rubriken "Kan Europakonventionen åberopas i tvister mellan enskilda?": "Avsikten har varit att konventionen skall kunna tillämpas direkt av domstolar och myndigheter. Enligt AD:s mening följer det också av inkorporeringen av konventionen att sådana artiklar i konventionen som kan vara av betydelse i förhållandet mellan enskilda också skall kunna tillämpas i tvister mellan dem (jfr SOU 1993:40 Del B s.107)."

12. I målet AD 2001 nr 20 (Evaldssonmålet) upprepades denna lokution från Kellermanmålet.

13. AD menar alltså att det följer av inkorporeringen av Europakonventionen att sådana artiklar i konventionen som kan vara av betydelse i förhållandet mellan enskilda – som föreningsfriheten och äganderätten, vilka Henrik Gustavsson gjort gällande i detta mål – också ska kunna tillämpas i tvister mellan dem.

14. Svea hovrätt hänvisar i sin dom till avgörandena i såväl Kellerman som Evaldsson och konstaterar att Europakonventionen har fått betydelse i tvister mellan enskilda på den svenska arbetsmarknaden. I dessa domar fastslås explicit att skadestånd (eller annat) – trots avsaknad av uttryckliga regler – ska kunna drabba den som bryter mot artikel 11, dvs. föreningsfriheten.

15. Trots detta menar hovrätten att det är uteslutet att skadeståndsansvar för privata rättssubjekt på den svenska arbetsmarknaden kan uppkomma vid kränkningar av Europakonventionen. Mot bakgrund av att mellandomsprövningen i målet enbart tar sikte på situationer där utgångspunkten är att kränkningar av ovan nämnda konventionsrättighetskränkningar har ägt rum ställer Henrik Gustavsson frågan: Vad har det för praktisk betydelse att Europakonventionen kan tillämpas enskilda emellan i en tvist där Byggnads inte har respekterat HGS och Henrik Gustavssons rättigheter?

16. Henrik Gustavsson menar att för att Europakonventionen ska ha en sådan betydelse i tvister mellan enskilda att kraven på effektiva rättsmedel i artikel 13 i Europakonventionen uppfylls, måste det i vart fall ingå en möjlighet till skadeståndsansvar för skadevällaren. Skadeståndsansvar för privata rättssubjekt på den svenska arbetsmarknaden måste därför kunna uppkomma vid kränkningar av Europakonventionen. I det aktuella fallet är det inte möjligt att nu förebygga eller undanröja överträdelsen av HGS och Henrik Gustavssons rättigheter och HGS och Henrik Gustavsson har heller inte erhållit gottgörelse härför på annat sätt. Vad som återstår är ekonomisk ersättning för den skada som bolaget och Henrik Gustavsson har lidit.

17. Hovrätten har i sin dom inte beaktat gällande praxis från Europadomstolen rörande staters positiva förpliktelse att genom sina domstolar kompensera enskilda för överträdelser av konventionsrättigheter också när dessa kränks av enskilda subjekt. Av särskilt intresse är rättsfallet Kotov mot Ryssland, appl.no. 54522/00, dom den 3 april 2012 [Grand Chamber], se särskilt para. 111-115. Henrik Gustavsson redogjorde i hovrätten ingående för Europadomstolens resonemang i detta rättsfall. Hovrätten nämner dock överhuvudtaget inte det årgamla avgörandet i sin dom, utan stödjer sig istället på HD:s ställningstaganden i det sex år gamla rättsfallet NJA 2007 s. 747 (Trygg-Hansamålet), i vilket HD i sin tur stödde sig på det nu tolv år gamla avgörandet VgT Verein gegen Tierfabriken mot Schweiz, appl. no. 24699/94, dom den 28 juni 2001.

18. Hovrätten har heller inte i tillräcklig utsträckning beaktat att det av Europadomstolens praxis (målet Evaldsson m.fl. mot Sverige, appl.no. 75252/01, dom den 13 februari 2007, i fortsättningen benämnt som Evaldsson II), framgår ett krav på att arbetsmarknadernas

parter, dvs. fackförbund och arbetsgivarorganisationer, ska kunna hållas ansvariga för ageranden som innebär inskränkningar i enskildas rättigheter enligt Europakonventionen, se särskilt para. 63. Ewaldsson II avsåg dessutom exakt samma kollektivavtal och bestämmelser om granskningsavgifter som är aktuella i det här målet.

19. Mellandomsfrågan är alltså högaktuell dels mot bakgrund av Europadomstolens uttalanden om positiva förpliktelser i framför allt det ovan nämnda avgörandet Kotov mot Ryssland och uttalanden om ansvaret för överträdelser av konventionsrättigheter för arbetsmarknadens parter i avgörandet Ewaldsson II, dels mot bakgrund av den vidareutveckling av rätten till skadestånd utan direkt stöd i skadeståndslagen som ägt rum i Sverige under senare år.

20. För att kunna besvara mellandomsfrågan behöver ett flertal frågor klargöras av HD:

(i) Vilket prejudikatvärde har Trygg-Hansamålet i fråga om positiva förpliktelser för nationella domstolar med beaktande av den rättsutveckling som skett i Europadomstolens praxis efter HD:s dom i nämnda mål?

(ii) Är Trygg-Hansamålet vägledande även för förhållanden avseende privata rättssubjekt på arbetsmarknaden?

(iii) Vad innebär lokutionen att Europakonventionen har "fått betydelse i tvister mellan enskilda på den svenska arbetsmarknaden" som har etablerats i AD:s praxis och återanvänts av underrätterna i detta mål utan närmare konkretisering?

(iv) Är det förenligt med Europakonventionen att strikt upprätthålla den skadeståndsrättsliga principen om att ren förmögenhetsskada enbart ska ersättas vid brott eller inom kontraktsförhållanden?

Omständigheter och bevisning

21. Den aktuella mellandomsprövningen avser en ren rättsfråga. Henrik Gustavsson åberopar för närvarande ingen bevisning.

Som ovan

Clarence Crafoord

Sebastian Scheiman

Gunnar Strömmer